

Türkiye’de Bilsem Müzik Alanına Yönelik Yapılan Çalışmalar: Sistematik Bir Derleme

DOI: 10.26466/opus.758001

*

Burcu Özer *

* Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Nevşehir/Türkiye

E-Posta: burcuozer@nevsehir.edu.tr

ORCID: [0000-0002-9219-1291](https://orcid.org/0000-0002-9219-1291)

Öz

Türkiye’de Cumhuriyetin ilanından sonra müzik alanında üstün yetenekli, üstün zekalı bireylerin eğitimi için önemli adımlar atılmıştır. Bu adımlardan biri olarak kurulan Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM), ilköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki özel yetenekli öğrencilerin örgün eğitimlerinin yanı sıra bu kurumlarda yetenekleri doğrultusunda eğitim almaları için tasarlanmıştır. Her ilde en az bir tane olan ve bugün sayısı 160’ı bulan BİLSEM’ler özel yeteneğe sahip öğrencilerin kabul edildiği popüler kurumlar haline gelmiştir. Bu araştırmada BİLSEM müzik alanına yönelik yapılan çalışmaların incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sistematik derleme çalışmasıdır. Veri toplama tekniği olarak doküman analizi kullanılan araştırmada amaca uygun olarak alan yazın taraması; ULAKBİM’e bağlı veri tabanları (DergiPark ve TR Dizin), YÖK Tez Merkezi veri tabanı ve Google Akademik /Google Scholar arama motorlarına Türkçe ve İngilizce 8 anahtar kelime girilerek gerçekleştirilmiştir. Nisan 2000 - Nisan 2020 tarihleri arasında konuyla ilgili ulusal ve uluslararası dergilerde yayımlanmış çalışmalar, tezler, bildiriler, kitaplar ve diğer dokümanlar çalışma kapsamına dahil edilmiştir. Tarama sonucunda BİLSEM müzik alanıyla ilgili; 6 makale, 5 lisansüstü tez, 3 bildiri özeti, 1 kitap, 2 kitap bölümü, 1 bilimsel araştırma raporu olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular; çalışma adlarına, sayılarına, yıllarına, çalışma türlerine göre gruplandırılmıştır. Çalışmalarda kullanılan yöntemler ve konu içerikleri incelenmiş ve araştırma sonuçlarından bazılarının müzik eğitim sürecinde yaşanan aksaklık ve sorunlarla ilgili olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yetenek, üstün zeka, Bilim ve Sanat Merkezi, müzik, öğrenci

Studies On Bilsem Music Field In Turkey: A Systematic Review

*

Abstract

After the proclamation of the republic in Turkey, important steps have been taken for the education of gifted individuals in the field of music. The Science and Art Centers¹ (BİLSEM), which was established as one of these steps, are designed for special talented students at primary and secondary education to receive training in line with their talents in these institutions in addition to their formal education. BİLSEM, which have at least one office in each province and reached 160 in number today, have become popular institutions where students with special talents are accepted. For this reason, in this research, it is aimed to examine the studies on BİLSEM music field. The research is a systematic review study. Document analysis was used as data collection technique in the research. In accordance with the purpose of the research, literature review was carried out by entering 8 keywords in Turkish and English in databases connected to ULAKBİM (DergiPark and TR Dizin), YÖK Thesis Center database and Google Scholar search engines. Studies published in national and international journals, theses, papers, books and other documents between April 2000 - April 2020 were included in the scope of the study. As a result of the screening, it was found that there are 6 articles, 5 postgraduate theses, 3 abstracts, 1 book, 2 book chapters, and 1 scientific research report. The findings were grouped according to study names, numbers, years, and types. The methods and subject contents used in the studies were also examined.

Keywords: Talent, intelligence, superior intelligence, Science and Art Center, music, student.

¹ Bilim Ve Sanat Merkezleri

Giriş

“Zeka”, bilim adamlarının üzerinde hala büyük bir ilgi ile araştırmalar yaptığı önemli konu alanlarından biridir. Sosyal zeka, duygusal zeka, bilişsel zeka, çoklu zeka gibi temel alanlar üzerine, zekanın diğer duygu durumlarıyla ilişkisi üzerine, çok çeşitli bilim alanlarında bilimsel çalışmalar yapılmaktadır (Al, 2016; Bekiş,2006; Çakar ve Arbak, 2003; Seven, 2019; İşmen, 2001). İnsanın düşünme, yorum yapma, sonuç çıkarma gibi yeteneklerinin tamamının toplandığı yer olan zeka, “kişinin problem durumlarını çözümlerken, yaşama alanlarına adapte olurken, bütün potansiyelini açığa çıkarmasıdır. Zeka, problem durumları karşısında analitik düşünebilme, çıkarsama yapabilme, iraksak ve yaratıcı düşünebilme gibi düşünme becerilerinin tümünün açığa çıkarılmasıdır” (MEB, 2009). Zeka Tunçdemir (2004)’e göre zeka, “bireyin doğuştan sahip olduğu, kalıtımla kuşaktan kuşağa geçen ve merkez sinir sisteminin işlevlerini kapsayan; deneyim, öğrenme ve çevreden kaynaklanan etkenlerle biçimlenen bir bileşimdir”.

Gardner’ın 1993 ve 1999 yıllarındaki çoklu zeka üzerine çalışmaları, Renzulli’nin 1986 yılındaki üçlü çember modeli, Sternberg’in 1997 yılında ortaya koyduğu üçlü sacayağı kuramı, Dabrowski’nin aşırı duyarlılık alanları ile pozitif parçalanma teorisi (2008) zeka üzerine yapılmış bilimsel model örneklerinden bazılarıdır (Aktaran: Akarsu, 2004; Edt.Mendaglio,2008). Bu modellerden Gardner’ın sözel zeka (dille ilgili), mantıksal zeka (matematikle ilgili), uzamsal zeka (uzayla ilgili), müzik zekası (ritimle ilgili), bedensel zeka (kinestetik zeka), kişilerarası zeka (sosyal zeka), içsel zeka (kişinin kendisi ile ilişkisine yönelik zeka) ve doğal zeka olmak üzere literatüre kazandırdığı 8 türden oluşan çoklu zeka modeli halen pek çok çalışmanın temel dayanağını oluşturmaktadır (Akarsu, 2004; Al, 2016; Akkanat, 2004; Ataman, 2004).

Müzik zekası, Gardner’ın çoklu zeka kuramının alt başlıklarından biridir. Gardner’ın müzik zekası kavramı ile “sesleri ayırt edebilme, ritim, doku tınlama duyarlılığı, müzik temalarını yani melodiyi doğru biçimde duyma ve icra edebilme ile en üst düzey olan beste yapabilme becerilerine” dikkat çekmektedir (Akarsu, 2004). Akkanat (2004)’a göre Gardner’ın ifade ettiği müzik zekası “dil de olduğu gibi müzik de bireyin ifade araçlarından biridir ve Gardner müziğin kendisine has bir zekası olduğunu savunur ve bu zekası üstün olan kişiler, bir şarkının ritmini kolayca yakalayabilirler”

şeklinde belirtilmiştir. Gardner(1983)'ın belirttiği müzik zekası; “ritme, sesin yüksekliğine ve melodiye duyarlılıktır. Örnek beceriler arasında; şarkıları ezberleyebilme, melodilerdeki hızı, tempoyu ve ritmi değiştirebilme gösterilebilir. Ünlü müzisyenlerden Mozart'ın bu yeteneğe fazlasıyla sahip olduğu söylenebilir” şeklinde ifade edilmiştir (Akt.Altan,1999). Gardner'ın çoklu zeka kuramına göre, her bireydeki zeka türünün geliştirilebileceği ya da diğer zeka türleri ile uyum içinde dengelenebileceği görüşü benimsenmiştir. Bu bağlamda müzik zekası da bireyin müziğe başladığı yaşa paralel olarak geliştirilebilir. Çocuk yaşta müzik zekası geliştirilen bireylerin yalnızca müzik kabiliyetlerini geliştirmekle kalmayıp diğer zeka türlerinin gelişimine de katkı sağladığı bireyin bir bütün olarak gelişimine temel oluşturduğu yapılan çalışmalarla tespit edilmiştir (Karşal, 2004; Doğan ve Akman,2019; Çuhadar,2017; Yazıcı,2017; Erdal,2009; Eskioğlu, 2003; Modiri, 2010).

Öyleyse müzik eğitimi yoluyla, bireyi duyuşsal, bilişsel ve devinişsel yönden geliştirmek ve davranışlarında değişiklik yaratma süreci, müzik zekasını oluşturmaktadır denilebilir (Gün, Duru ve Demirtaş, 2016).

Okul öncesi dönemden itibaren başlayarak ileri yaşlara kadar verilen müzik eğitimi bireyin müzik zekasının gelişiminde olumlu rol oynadığı görülmüştür (Şen,2006; Sığırtmaç, 2002; Toraman,2013; Koca, 2007). Dünyanın dört bir tarafında müziksel zekanın geliştirilmesine yönelik yapılan deneysel çalışmalar, etkinlikler, uygulanan testler, açılan eğitim kurumları ve bu kurumların sürekliliği, bu alana yeteneği olan bireylerin gelişimlerine sağlanan katkıları ve bu bireylere verilen önemi ortaya koymaktadır.

Türkiye’de okul öncesi dönemden başlayarak verilen müzik eğitimi; genel olarak bireyin bedensel, zihinsel, duygusal alanlarda sağlıklı gelişimine, sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal beceri gelişimlerine katkı sağlamaktadır (Müzik Dersi Öğretim Programı, 2018).

Çocuklara verilen genel müzik eğitiminin yanı sıra özel yeteneğe ve üstün zekaya sahip olan çocuklar için cumhuriyet döneminde yapılan çalışmalara göz atmak gerekirse; devlet tarafından üstün yetenekli çocuklara yönelik ilk çalışmalar 1929 yılına dayandığı görülebilir. 1416 sayılı “ecnebi memleketlere gönderilecek talebeler hakkında kanun” ile üstün yetenekli çocukların eğitimi için yurt dışına gönderilme çalışmaları başlamıştır. Bu yasa her alanda üstün yetenekli çocukların eğitimine yönelik olarak düzenlenmiştir. 1940 yılında köy enstitüleri bilgi, yetenek bakımından farklı olan öğrencileri eğitmek amacıyla açılmıştır. 1943 yılında 4489 sayılı yasa ile 1416 sayılı ya-

sadaki eksiklikler tamamlanmış ve geliştirilmiştir. 1948 yılında 5245 sayılı kanun ile “harika çocuklar yasası” çıkarılmıştır. Yasa ile güzel sanatların herhangi bir alanında üstün yeteneğe sahip olan çocuklara yurt dışında okuma imkan olanağı verilmiştir. “Harika çocuklar yasası” ile müzik alanında ilk olarak sanatçılarımız İdil Biret ve Suna Kan Fransa’ya müzik eğitimi almak için gönderilmiştir. 5245 sayılı bu kanunun da düzenlenip genişletilmesi için 1956 yılında 6660 sayılı “güzel sanatlarda fevkalade istidat gösteren çocukların devlet tarafından yetiştirilmesi hakkındaki kanun” çıkarılmıştır. Bu kanunla, müzik, resim, plastik sanatlar alanında özel yetenekli öğrencilerin hem yurtiçinde hem de yurtdışında eğitim alma eğitim alma imkanları sağlanmıştır (İlyas, 2017; MEB, 1929; Resmi Gazete, 1940; Resmi Gazete, 1948; MEB, 1956).

Üstün yetenekli çocukların eğitimine yönelik Türkiye’de atılan bu ilk adımlar zaman içerisinde yeni kanunların yürürlüğe girmesiyle ve daha fazla kurumun açılmasıyla yaygınlaşmıştır. 1976 yılında Devlet Konservatuvarlarında müzik alanında özel yeteneğe sahip çocukların yoğunlaştırılmış bir müzik eğitime tabi tutulmasına yönelik “özel statü” yönetmeliği çıkarılmıştır. Devlet konservatuvarları müzik alanında ilkökul bölümlerinin açılmış, Lise seviyesinde resim ve müzik alanında özel yetenekli öğrencilerin yetiştirilmesine yönelik 1989 yılında Güzel Sanatlar Liseleri kurulmuş, 1995 yılında müzik ve resim alanında eğitim vermek amacıyla ilk Bilim ve Sanat Merkezi olan Yasemin Karakaya Bilim ve Sanat Merkezi kurulmuştur. Üniversite düzeyinde ise, Müzik Öğretmenliği Bölümleri, Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümleri, Konservatuvarlar yetenekli bireylerin eğitim almalarına imkan sağlamaktadır (MEB, 1929; MEB Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Yönetmeliği, 2009; Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi, 2001).

Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) ilkokuldan lise dönemi bitimine kadar özel yetenekli öğrencilerin eğitimi için Milli Eğitim Bakanlığı’nın (MEB) Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı himayesinde 1995 yılında kurulmuştur. Bugün sayısı 160’a ulaşan Bilim ve Sanat Merkezleri eğitim kurumları içerisinde özgün bir yapıya ve amaca sahiptir.

Bilim ve Sanat Merkezleri, örgün eğitime akranlarıyla devam eden ilkökul, ortaokul, lise dönemindeki öğrencilerinin örgün eğitimleri dışında bu merkezlerde aldığı eğitim sürecini yürütür. BİLSEM programları öğrencilerinin, bireysel yeteneklerinin farkında olmaları ve kapasitelerini geliştirerek

en üst düzeyde kullanmalarını sağlayacak şekilde planlanır. BİLSEM'lerde öğrencilerin yetenek alanlarına göre; genel zihinsel yetenek, resim ve müzik alanlarında eğitim verilmektedir. Hafta sonu, yarıyıl ve yaz tatillerinde de eğitim öğretim hizmeti verilebilmektedir. Eğitim öğretim faaliyetlerinin süresi öğrencilerin ilgi, yetenek ve ihtiyacına göre belirlenmektedir (Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi, 2015).

Türkiye'de BİLSEM'lere yönelik yapılan araştırmalar incelendiğinde bu kurumlardaki müzik alanı için çalgı eğitiminin, yaratıcılığı geliştirmek müziği anlamak adına işitme eğitiminin, müziksel becerileri arttırmanın, etkinliklerin, öğretmen kadrosunun, kurumun maddi kaynaklarının, veli profilinin önemli olduğu görülmüştür (Demir, 2019; Satır, 2018; Adızel,2017; Evin, 2007). Bu sebeple BİLSEM'lerin sayısının her geçen yıl artması bu alanın gelişmekte olduğunu ortaya koymaktadır. Bu düşünceden yola çıkarak araştırmada, Türkiye'de BİLSEM'lerin müzik alanına yönelik yapılmış çalışmaları ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak Türkiye'de DergiPark, ve TR Dizin kapsamında yayımlanmış makalelerin, YÖK Tez Merkezi'nde yer alan tezlerin, Kongre/sempozyumlarda sunulan bildirilerin, yayımlanan kitaplar ile diğer dokümanların sistematik bir incelemesi yapılmıştır.

Bu bağlamda, Türkiye'de BİLSEM'lerin müzik alanına yönelik çalışmalarda şu soruların cevapları aranmıştır.

- 1- Türkiye'de BİLSEM'lerin müzik alanına yönelik yayımlanmış makaleler, YÖK Tez Merkezi'nde yer alan tezler, Kongre/sempozyumlarda sunulan bildiriler, yayımlanan kitaplar ile diğer dokümanlar hangileridir, sayıları ve yıllara göre dağılımları nasıldır?
- 2- Türkiye'de BİLSEM'lerin müzik alanına yönelik yayımlanmış makalelerde, YÖK Tez Merkezi'nde yer alan tezlerde, Kongre/sempozyumlarda sunulan bildirilerde hangi araştırma yöntemleri kullanılmıştır?
- 3- Türkiye'de BİLSEM'lerin müzik alanına yönelik yayımlanmış makalelerin, YÖK Tez Merkezi'nde yer alan tezlerin, Kongre/sempozyumlarda sunulan bildirilerin, yayımlanan kitaplar ile diğer dokümanların konu alanları nelerdir?

Yöntem

Bu çalışmada, 2000-2020 yılları arasında BİLSEM’lerin müzik alanıyla ilgili yayınlanmış çalışmaların gözden geçirilmesi ve çalışmalardan elde edilen verilerin sistematik incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma, doküman analizine dayalı bir sistematik derleme çalışmasıdır.

Veriler, doküman analizi yoluyla toplanmıştır. Döküman analizi, “araştırılması hedeflenen olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2006:187). “Sistematik derleme, klinik bir soruya yanıt ya da probleme çözüm oluşturmak için, o alanda yayınlanmış tüm çalışmaların kapsamlı bir biçimde taranarak, çeşitli dâhil etme ve dışlama kriterleri kullanarak ve araştırmaların kalitesi değerlendirilerek hangi çalışmaların derlemeye alınacağı belirlenmesi, derlemeye dâhil edilen araştırmalarda yer alan bulguların sentez edilmesidir. Sistematik derleme nicel ve nitel kanıtları inceleyebilir ya da “karma metot sistematik derleme” olarak adlandırılan biçimde kanıtın iki ya da daha fazla türünü inceleyebilir. Sistematik derlemeler daha çok bilimsel bilgi içerirler ve daha güçlü kanıtları üretmeleri bakımından önemlidirler (Aktaran: Karaçam , 2013). “Sistematik derleme, belli bir konuda yapılan orijinal araştırmaların çok detaylı ve geniş bir biçimde taranıp, dışlanma ve dahil edilme kriterleri kullanılarak, bulguların sentez edildiği bilimsel incelemedir. Sistematik derleme genellikle şu basamakları içerir: araştırma konusunun tanımlanması, kapsamlı literatür taraması, çalışmaların seçimi, verilen toplanması, verilerin analizi ve sonuçların raporlanması” (Aslan, 2018). Özet olarak, sistematik derleme; çalışılan alanda yayınlanmış olan çalışmaları kapsamlı şekilde tarayıp çeşitli kabul ve red kriterleri kullanarak hangi tür çalışmaların derlemeye dahil edileceğini belirlemek şartıyla çalışmada yer alan bilgilerin sentez edilmesi ile oluşturulur.

Çalışma için, “BİLSEM, Bilim ve Sanat Merkezi, BİLSEM ve müzik, BİLSEM müzik, Bilim ve Sanat Merkezi müzik, Bilim ve Sanat Merkezi müzik alanı, Türkiye’deki BİLSEM’ler, Türkiye’deki Bilim ve Sanat Merkezi” gibi anahtar kelimelerle Türkçe İngilizce çeşitli kombinasyonlar yapılarak ULAKBİM’e bağlı veri tabanları (DergiPark ve TR Dizin), YÖK Tez Merkezi veri tabanı ve Google Akademik /Google Scholar arama motorlarında taramalar yapılmıştır.

Nisan 2000 – Nisan 2020 tarihleri arasında konuyla ilgili ulusal ve uluslararası dergilerde yayımlanmış çalışmalar, tezler, bildirimler, kitaplar ve diğer dökümanlar çalışma kapsamına dahil edilmiştir. Çalışmaya gazete haberleri, magazin dergilerindeki yazılar, kongre/sempozyumlarda sunulan poster bildirimler dahil edilmemiştir. Konuyla ilgili olarak 18 yayına ulaşılmış olup araştırmaya dahil edilme kriterine uygun olarak bu 18 yayın da çalışma kapsamında değerlendirmeye alınması uygun bulunmuş ve araştırma bu 18 yayın ile sınırlandırılmıştır. Buna göre: ULAKBİM'e bağlı veri tabanı olan DergiPark kapsamında incelenen dergiler içinde 6 dergiden elde edilen makaleler, Yök Tez Merkezi kapsamında incelenen lisansüstü tezler, Kongre/sempozyum kitaplarında yer alan bildiri özetleri, kitap ve kitap bölümleri ile MEB tarafından yayınlanan bilimsel araştırma raporu araştırmaya dahil edilmiştir. Bildiri özetlerinden birinde, yazarına mail atılmasına rağmen cevap alınamamış ve özet yerine özete yapılan atıflardan faydalanılmıştır. Bildiri özetlerinden bir diğerinin de yazarına mail atılmasına karşın cevap alınmadığından özeti tam metnine ulaşılamamıştır.

Bulgular

Türkiye'de BİLSEM'lerdeki müzik alanına yönelik 2000-2020 yılları arasında yapılan tüm çalışmalar incelendiğinde; 6 makale, 5 lisansüstü tez, 3 bildiri özeti, 1 kitap, 2 kitap bölümünün ve MEB tarafından yayınlanan bir bilimsel araştırma raporunun olduğu tespit edilmiştir. Tablodaki veriler yıllara göre incelendiğinde, Türkiye'de BİLSEM'lerdeki müzik alanına yönelik yapılan ilk çalışma 2007 yılına aittir. İkinci çalışma 2009, üçüncü çalışma 2016 yılında yapılmıştır. Belirtilen yıllar arasında bu alana yönelik çalışmaların az sayıda yapıldığı, 2017 yılından itibaren her yıl en az bir çalışma yapılarak alana yönelik ilginin son yıllarda arttığı görülmektedir.

Tabloya bakıldığında akademik çalışmalar arasında yer alan lisansüstü tezler grubunda BİLSEM müzik alanına yönelik henüz bir doktora tezi çalışılmadığı ve kongre ya da sempozyumlarda sunulan bildirimlerin bildiri kitaplarında tam metnin yayımlanmadığı görülmektedir. Yalnızca bir bildiri makale olarak yayımlanmıştır.

Araştırma konusuyla ilgili olarak; 2020 yılında tek yazarlı bir kitap ve 2019 yılında çok yazarlı 2 kitap bölümü yayımlanmıştır. BİLSEM'lerin müzik

alanına yönelik kitap yazımıyla ilgili olarak son iki yılda sayının arttığı söylenebilir.

Tablo 1. Türkiye’de BİLSEM Müzik Alanına Yönelik Çalışmalar, Sayıları ve Yıllarına İlişkin Bulgular

Çalışma Adı	Yazar	Çalışma Türü	Yıl
1-Bilim ve Sanat Merkezinde Müzik Eğitimi Alan Ortaokul Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi	A. Demir	Yüksek Lisans Tezi	2019
2-Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri	A. Satır	Yüksek Lisans Tezi	2018
3-Bilim ve Sanat Merkezi’nde Verilen Müzik Eğitiminde Öğrenci-Öğretmen-Ebeveyn Etkileşimi	B. F. Adızel	Yüksek Lisans Tezi	2017
4-Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Görsel Sanatlar ve Müzik Derslerine Yönelik Görüş ve Tutumları	B. Bilgili	Yüksek Lisans Tezi	2017
5-Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Üstün Müzik Yetenekli Öğrencilerin Tanılamasında Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi	A. Z. Evin	Yüksek Lisans Tezi	2007
6-Bilim ve Sanat Merkezleri Müzik Alanı Öğrencilerin Müzik Kavramına Yönelik Algılarının Belirlenmesi: Bir Metafor Analizi Çalışması	O. M. Akça, Ç. Şen, Z.Kurtaslan	Makale	2019
7-Salihli Bilim ve Sanat Merkezi Müzik Alanı Mezunlarının Aldıkları Eğitimin Meslek Durumlarına Etkisi	F.D.Ö. Ebeperi	Makale	2019
8-Bilim ve Sanat Merkezlerinde Destek Eğitimi Almış 5. 6. 7. Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi	L.C.Ceyhan, H.Önal	Makale	2018
9-Müzik Alanı Öğrenci Velilerinin Eğitim Süreçlerine Yönelik Farkındalıkları: Antalya Bİlsem Örneği	B. F. Adızel, G.Özmenteş	Makale	2018
10-Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Piyano Eğitiminin İncelenmesi	T.Çağlak, N.Şentürk	Makale	2017
11-Bilim ve Sanat Merkezinde Müzik Yeteneği İle Tanılanmış Öğrencilerin Kaufman Ölçeğine Göre Yaratıcılık Alanlarının Belirlenmesi	H.Mertol, Ş.Çetin	Makale	2017
12-Müzik Alanı Öğrenci Velilerinin Eğitim Süreçlerine Yönelik Farkındalıkları: Antalya Bİlsem Örneği	F.Adızel, G.Özmenteş	Bildiri Özeti	2018
13-Bilim Sanat Merkezleri, Müzik Biriminin Genel Durumu, Sorunları Ve Çözüm Önerileri	E.Karakoç	Bildiri Özeti	2016
14-Bilim ve Sanat Merkezlerine Öğrenci Yönlendirme Sürecinde Gözlem Formunun Resim ve Müzikle İlgili Maddelerinden Yüksek Puan Alan Öğrencilerin TKT(7- 11) ve WISC-R Uygulamalarındaki Durumlarının Değerlendirilmesi,	A.Kumaz, D.Kirlemez, ve İ.Obalı.	Bildiri Özeti	2009
15- Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Görsel Sanatlar ve Müzik Derslerine Yönelik Görüş ve Tutumları	B. Bilgili	Kitap	2020
16-Müzik Eğitimine Giriş 1, Müziğin İzinde: “Üstün Yetenekli Öğrencilerin Müzikal İlgisi ve Beğeni Tutumlarının İncelenmesi (Yasemin Karakaya BİLSEM Örneği)”	E.Öztürk,	Kitap Bölümü	2019
17-Müzik Eğitimine Giriş 1, Müziğin İzinde: “Müzik Eğitiminde Öğrenci-Öğretmen-Ebeveyn Etkileşimi Antalya Bilim Ve Sanat Merkezi Örneği”	B. F. Adızel	Kitap Bölümü	2019
18-Bilim ve Sanat Eğitim Merkezleri 2018 Yılı Müzik Alanı Öğrenci Tanılama Testi	Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı	Bilimsel Araştırma Raporu	2018

Ayrıca MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı tarafından BİLSEM’lerin müzik alanına yönelik olarak 2018 yılında yayınladığı bir bilimsel araştırma raporu mevcuttur.

Tablo 2. Türkiye'deki BİLSEM Müzik Alanına Yönelik Yapılan Çalışmalarda (makale, Tez, Bildiri) Kullanılan Yöntemlere İlişkin Bulgular

Çalışmanın Adı	Yazar Adı	Yöntem		Örneklem	Veri Toplama Aracı	Veri Çözümlemesi
		Araştırma Türü	Model			
1-Bilim ve Sanat Merkezinde Müzik Eğitimi Alan Ortaokul Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi	A.Demir	-	Tarama	14 ildeki BİLSEM'lerde müzik eğitimi alan 5. , 6. , 7. , 8. sınıf olan 203 ortaokul öğrencisi	Çocuklar İçin Problem Çözme Envanteri	Lisrel ve Spss ile %, f, aritmetik ort., std sapma, t-testi,anova
2-Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri	A.Satır	-	Nitel	25 BİLSEM müzik öğretmeni	Yarı yapılandırılmış görüşme ve yarı yapılandırılmış anket	İçerik Analizi
3-Bilim ve Sanat Merkezi'nde Verilen Müzik Eğitiminde Öğrenci-Öğretmen-Ebeveyn Etkileşimi	B.F.Adızel	Nitel	Durum Çalışması	Antalya BİLSEM'deki öğrenci,öğretmen, veliler	Yarı yapılandırılmış Görüşme, yansıtıcıgünlük	İçerik Analizi
4-Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Ve Müzik Derslerine Yönelik Görüş Ve Tutumları	B.Bilgili	Nicel, Nitel	Tarama	Elazığ BİLSEM'de müzik eğitimi alan 5.-12 sınıflardaki 80 öğrenci	Yarı yapılandırılmış görüşme, Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum Ölçeği	Lisrel ve Spss ile faktör analizi, %, f , aritmetik ort., std sapma ve İçerik Analizi
5-Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Üstün Müzik Yetenekli Öğrencilerin Tanılamasında Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi	A.Z.Evin	Nicel, Nitel	Tarama	30 BİLSEM müzik öğretmeni	Anket, yarı yapılandırılmış görüşme	%,f, kodlama
6-Bilim ve Sanat Merkezleri Müzik Alanı Öğrencilerin Müzik Kavramına Yönelik Algılarının Belirlenmesi: Bir Metafor Analizi Çalışması	O.M.Akça, Ç.Şen ve Z.Kurtaslan	Nitel	Durum Çalışması	5 ildeki BİLSEM' de müzik eğitimi alan 100 öğrenci	metafor	İçerik Analizi
7-Salihli Bilim ve Sanat Merkezi Müzik Alanı Mezunlarının Aldıkları Eğitimin Meslek Durumlarına Etkisi	F.D.Öden Ebepperi	Nitel	Olgu Bilim	Salihli Bilim ve Sanat Merkezi Müzik Alanından mezun 18 kişi	Yarı yapılandırılmış görüşme	kategori

Türkiye’de Bilsem Müzik Alanına Yönelik Yapılan Çalışmalar: Sistematik Bir Derleme

8-Bilim ve Sanat Merkezlerinde Destek Eğitimi Almış 5. 6. 7. Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi	L.C.Ceyhan ve H.Önal	-	Kesitsel Betimsel Tarama	7bölgeden tesadüfen seçilmiş 7 BİLSEM’de 5. 6. 7. 8.sınıfta müzik eğitimialan 342 öğrenci	müzik tutum ölçeği	Spss ile %, f,aritmetik ort.,std sapma, Mann-Whitney U testi, Kruskal Wallis H-testi, t-testi, Tukey HDS testi
9-Müzik Alanı Öğrenci Velilerinin Eğitim Süreçlerine Yönelik Farklılıklar: Antalya Bilsem Örneği	B.F:Adızel,G.Özmenteş	Nitel	Durum Çalışması	Antalya BİLSEM’de müzik eğitimi alan 24 öğrencinin velisi	görüşme	İçerik Analizi
10-Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Piyano Eğitiminin İncelenmesi	T.Çağlak Eker ve N. Şentürk	Nitel	Durum Çalışması	6 ildeki BİLSEM’de görev yapan piyano eğitimcileri	Yarı yapılandırılmış görüşme	İçerik Analizi
11-Bilim ve Sanat Merkezinde Müzik Yeteneği İle Tanınmış Öğrencilerin Kaufman Ölçeğine Göre Yaratıcılık Alanlarının Belirlenmesi	H.Mertol ve Ş.Çetin	-	Genel Tarama	Samsun BİLSEM’de müzik eğitimi alan 65 öğrenci	Kaufman Alanları Yaratıcılık Ölçeği	Spss ile %, f, aritmetik ort. Levene testi, t-testi
12-Müzik Alanı Öğrenci Velilerinin Eğitim Süreçlerine Yönelik Farklılıkları: Antalya Bilsem Örneği	F. Adızel G.Özmenteş	Nitel	Durum Çalışması	Antalya BİLSEM’de müzik eğitimi alan 24 öğrencinin velisi	görüşme	İçerik Analizi
13-Bilim Sanat Merkezleri, Müzik Biriminin Genel Durumu, Sorunları ve Çözüm Önerileri	E.Karakoç	Nitel	-	İç Anadolu Bölgesine ait 5 ildeki Bilsem’lerin müzik biriminde görev yapan öğretmenler	Yarı yapılandırılmış görüşme	İçerik analizi,
14-Bilim ve Sanat Merkezlerine Öğrenci Yönlendirme Sürecinde Gözlem Formunun Resim ve Müzikle İlgili Maddelerinden Yüksek Puan Alan Öğrencilerin TKT(7- 11) ve WISC-RUygulamalarındaki Durumlarının Değerlendirilmesi,	A.Kumaz, D.Kirilenmez, İ.Obalı.	Nitel	-	Konya BİLSEM’deki 691 öğrenci	gözlem	TKT(7-11) testi ve Wisc-r test
15- Müzik Eğitime Giriş I,Müziğin İzinde “Üstün Yetenekli Öğrencilerin Müzikal İlgisi ve Beğeni Tutumlarının İncelenmesi (Yasemin Karakaya BİLSEM Örneği)”	E.Öztürk	-	Genel tarama	Ankara Yasemin Karakaya BİLSEM’deki 111 öğrenci	anket	%, f

2000-2020 yılları arasında Türkiye’de BİLSEM müzik alanına yönelik yapılan çalışmalarda kullanılan yöntem bölümleri detaylı şekilde incelenmiş olup; araştırmacıların büyük bir çoğunluğu çalışmalarında yalnızca nitel araştırma yöntemlerini, Evin (2007) ve Bilgili (2017)’nin ise hem nitel hem de nicel araştırma yöntemlerini tercih ettiği görülmüştür.

Tabloya göre Demir (2019), Ertürk (2019), Ceylan ve Önal (2018), Bilgili (2017), Mertol ve Çetin (2017) ile Evin (2007) çalışmalarında tarama modelini; Akça, Şen ve Kurtaslan (2019), Adızel (2017), Adızel ve Özmenteş (2018), Eker ve Şentürk (2017) araştırmalarında durum çalışması modelini kullanmışlardır. Ebeperi (2019) ise çalışmasında olgu bilim modelini tercih etmiştir.

Araştırmaların büyük bir çoğunluğunda Türkiye’deki BİLSEM’lerde görev yapan müzik öğretmenleri, Türkiye’deki BİLSEM’lerde müzik eğitimi alan öğrenciler, Türkiye’deki BİLSEM’lerde görev yapan piyano eğitimcileri örneklem olarak seçilmiştir. Bunun dışında Ebeperi (2019), Ertürk (2019), Adızel ve Özmenteş (2018), Bilgili (2017), Mertol ve Çetin (2017) ile Adızel (2017)’in çalışmalarında bir BİLSEM’i örneklem olarak tercih etmişlerdir.

Araştırmacıların büyük çoğunluğu veri toplama aracı olarak görüşme yolunu tercih etmişlerdir. Görüşmenin yanı sıra Satır (2018) ve Evin (2007) çalışmalarında anket kullanmıştır. Ertürk (2019) yalnızca anket yoluyla verilere ulaşmıştır. Adızel (2017) yaratıcı günlükler ile veri toplamıştır. Demir (2019)’in, Mertol ve Çetin (2017)’in, Ceylan ve Önal (2018)’in çalışmalarında veri toplama aracı olarak ölçek; Bilgili (2017)’nin çalışmasında hem ölçek hem de görüşme yoluyla veriler elde edilmiştir. Araştırmalar içerisinde yalnızca Akça, Şen ve Kurtaslan (2019)’in çalışmasında veri toplama aracı olarak metafor yolu tercih edilmiştir.

Tablo 2’de araştırmaların veri toplama şekline uygun olarak veri çözümlemeleri yapıldığı görülmektedir. Buna göre; görüşme yoluyla toplanan verilerin büyük bir çoğunluğu içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. İçerik analizinin yanı sıra Ebeperi (2019)’nin çalışmasında kategoriler oluşturma, Evin (2007)’in çalışmasında kodlama, % ve f, Bilgili (2017)’nin çalışmasında f değerleri, Ertürk (2019)’ün çalışmasında % ve f alınmıştır. Ölçekler yoluyla toplanan verilerin çözümlenmesinde: Spss ile Lisrel programları kullanılmış buna göre; faktör analizleri, aritmetik ortalama, standart sapma, t- testi, anova, Mann-Whitney U testi, Kruskal Wallis H-testi, Tukey HSD testi, Levene testi gibi test türleri kullanılmıştır.

Araştırmada yer alan fakat Tablo 2’de yer almayan Bilgili’ye ait kitap ve Adızel’e ait kitap bölümü yazarların lisansüstü çalışmalarından üretildiği için tekrar belirtilmemiştir. MEB’in Özel Eğitim Ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı tarafından yayınlanan bilimsel araştırma raporunda da yöntem bölümü bulunmadığı için tabloya dahil edilmemiştir.

Türkiye’de Bİlsem Müzik Alanına Yönelik Yapılan Çalışmaların Konu İçeriklerine İlişkin Bulgular

Tablo 3. Türkiye’de Bİlsem Müzik Alanına Yönelik Yapılan Lisansüstü Tezlerin Konu İçeriklerine İlişkin Bulgular:

Tez adı	Yazar	Tez türü	Üniversite	Yıl
1-Bilim ve Sanat Merkezinde Müzik Eğitimi Alan Ortaokul Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi	Ahmet Demir	Yüksek Lisans Tezi	İstanbul Okan Üniversitesi	2019
2-Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri	Arzu Satır	Yüksek Lisans Tezi	Karadeniz Teknik Üniversitesi	2018
3-Bilim ve Sanat Merkezi’nde Verilen Müzik Eğitiminde Öğrenci-Öğretmen-Ebeveyn Etkileşimi	Begüm Fulya Adızel	Yüksek Lisans Tezi	Akdeniz Üniversitesi	2017
4-Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Görsel Sanatlar ve Müzik Derslerine Yönelik Görüş ve Tutumları	Başak Bilgili	Yüksek Lisans Tezi	Fırat Üniversitesi	2017
5-Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Üstün Müzik Yetenekli Öğrencilerin Tanılamasında Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi	A. Zekâi Evin	Yüksek Lisans Tezi	Marmara Üniversitesi	2007

Tablo 3 incelendiğinde Türkiye’de Bİlsem müzik alanına yönelik yapılan 5 lisansüstü tezin tamamının yüksek lisans tezi olduğu ve farklı üniversitelerde çalışılmış olduğu tespit edilmiştir. Yapılan ilk çalışmanın 2007 yılında Evin’e ait olduğu, ikinci çalışmanın 10 yıllık bir aradan sonra Bilgili (2017) ve Adızel (2017)’e ait olduğu, diğer tezlerin ise 2018 yılında Satır’a ve 2019 yılında Demir’e ait olduğu tespit edilmiştir. Verilere göre, iki tezin İstanbul’daki, diğer tezlerin Antalya, Trabzon ve Elazığ’daki üniversitelerde çalışıldığı görülmüştür. Tabloya bakıldığında alana yönelik henüz bir doktora ya da sanatta yeterlilik tezinin bulunmadığı görülmektedir.

Demir (2019) çalışmasında; müzik alanında yetenekli öğrencilerin gerçek hayat problemlerini çözme becerilerindeki yetkinliklerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmadan elde edilen önemli sonuçlara göre; müzik alanında yetenekli öğrencilerin yaşam problemlerini önemsedikleri, gerçek hayatla

ilgili problem çözme becerilerinin geliştiği, sorunlardan kaçmak yerine sorunlarını çözmeye çalıştıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca kız öğrencilerin gerçek hayatla ilgili problem çözme becerilerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Satır (2018) çalışmasında BİLSEM'lerde öğrenim gören öğrencilere eğitim veren müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları tespit etmeyi ve bu sorunlara getirilen çözüm önerilerini öğretmen görüşleri açısından incelemeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda, müzik öğretmenlerinin tamamının BİLSEM'de müzik alanındaki öğrencilere eğitim verirken; grup çalışmalarında yürütülen enstrüman eğitiminin zorluğu, ilgi, istek, motivasyon eksikliği ve dersin önemsenmemesi, devamsızlık yapılması, yaş ve seviyeden kaynaklanan bireysel farklılıklar, verilen çalışmaların yerine getirilmemesi, müzik hakkında hazır bulunuşluluk düzeylerinin yetersiz oluşu gibi konuların sorun olarak görüldüğü sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca müzik öğretmenlerinin BİLSEM yönergesi, idareciler ve öğretmenlerin kendi öz-güven öz-yeterlilikleriyle ilgili sorunlar yaşadıkları da tespit edilmiştir.

Adızel (2017) araştırmasında, Antalya BİLSEM'de verilen müzik eğitiminde öğrenci-öğretmen-ebeveyn etkileşiminin bileşenlerini ve bu bileşenlerin öğrenme sürecindeki yerini incelemiş olup konuyla ilgili olarak; öğrenciler ve ebeveynlerin öğretmenlere karşı olumlu tutuma sahip oldukları, öğretmenlerinde öğrencilerine karşı içte ve nazik bir tutum sergiledikleri, öğrencilerin öğretmeniyle iyi bağlar kurmasının müziği sevmelerine ve istekli çalışmalarına yarar sağladığı ve öğrencilerin ebeveynlerinin müzikle ilgilendiklerini görmeleri çocukların motivasyonlarını olumlu etkilediği gibi sonuçları ortaya çıkmıştır.

Bilgili (2017), Elazığ BİLSEM'e devam eden öğrencilerin Görsel Sanatlar ve Müzik derslerine yönelik görüşlerinin ve tutumlarının belirlenmesi amacıyla yaptığı çalışmada, öğrencilerin müzik derslerine yönelik görüşleri ve tutumlarından; müziği meslek olarak seçmeyi düşünmedikleri, müzik dersinde zorlanmadıkları, müzik dersi yerine başka bir ders de seçebilecekleri, öğretmenlerinin dersleri eğlenceli hale dönüştürdükleri, zaman zaman öğretmeni doğru çalamadıklarında sinirli buldukları ama genel olarak enstrüman çalmayı, şarkı söylemeyi sevdiğikleri sonuçlarına varmıştır.

Evin (2007) yaptığı çalışmada, BİLSEM'lerde görev yapan müzik öğretmenlerinin müziğe yetenekli öğrencilerin belirlenmesi aşamasında karşılaştıkları güçlükler ile bu güçlüklerin uygulamalardaki durumunun incelen-

mesini araştırmıştır. Öğretmenlerinin müziğe yetenekli öğrencilerin belirlenmesiyle ilgili olarak; yetenekli öğrencileri tanılama sürecinin yetenek belirleme açısından yeterli olmadığı ve diğer BİLSEM’ler arasında farklılıklar olduğu, grup taramanın öğrencilerin müzik yeteneklerini belirlemede yeterli olmadığı, öğrencilerin yaş ya da sınıf düzeylerine göre müziksel yeteneklerini belirleyen bir ölçme aracının kullanılmadığı, bireysel incelemede yetenekli öğrencileri belirleyebilmek için kullanılan ölçme araçlarının geçerli ve güvenilir ölçme araçları olmadığı gibi sonuçlar elde etmiştir.

Tablo 4. Türkiye’de BİLSEM Müzik Alanına Yönelik Yapılan Makalelerin Konu İçeriklerine İlişkin Bulgular

Makale Adı	Yazar	Dergi Adı	Yıl
1-Bilim ve Sanat Merkezleri Müzik Alanı Öğrencilerin Müzik Kavramına Yönelik Algılarının Belirlenmesi: Bir Metafor Analizi Çalışması	O. M. Akça, Ç. Şen, Z.Kurtaslan	Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları	2019
2-Salihli Bilim ve Sanat Merkezi Müzik Alanı Mezurlarının Aldıkları Eğitimin Meslek Durumlarına Etkisi	F.D.Ö.Ebeperi	Eurasian Journal Of Music And Dance	2019
3-Bilim ve Sanat Merkezlerinde Destek Eğitimi Almış 5. 6. 7. Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi	L.C.Ceyhan, H.Önal	Journal Of Social And Humanities Sciences Research	2018
4-Müzik Alanı Öğrenci Velilerinin Eğitim Süreçlerine Yönelik Farkındalıkları: Antalya Bİlsem Örneği	B. F. Adızel, G.Özmenteş	Eğitim Ve Öğretim Araştırmaları	2018
5-Bilim ve Sanat Merkezlerinde Verilen Piyano Eğitiminin İncelenmesi	T.Çağlak N.Şentürk	Akademik Bakış	2017
6-Bilim ve Sanat Merkezinde Müzik Yeteneği İle Tanılanmış Öğrencilerin Kaufman Ölçeğine Göre Yaratıcılık Alanlarının Belirlenmesi	H.Mertol, Ş.Çetin	Eğitimde Kuram ve Uygulama	2017

Tablo 4’ten elde edilen veriler incelendiğinde Türkiye’de BİLSEM müzik alanına yönelik yapılan 6 makale olduğu ve bir makale dışında diğerlerinin çok yazarlı olarak çalışıldığı görülmektedir. 2017 yılından itibaren her yıl ikişer makalenin yayınlandığı tespit edilmiştir. Çağlak ve Şentürk ile Mertol ve Çetin’e ait makaleler 2017 yılında, Ceyhan ve Önal ile Adızel ve Özmenteş’e ait makaleler 2018 yılında, Akça, Şen ve Kurtaslan ile Ebeperi’ye ait makaleler 2019 yılında yayınlanmıştır.

Tablo 3’deki verilerden Türkiye’de BİLSEM müzik alanına yönelik ilk tez çalışmasının 2007 yılında yapılmasına karşın, Tablo 4’deki verilere bakıldığında bu alana yönelik ilk makale çalışmasının daha geç başladığını söylemek mümkündür.

Akça, Şen ve Kurtaslan (2019)'ın yapmış oldukları çalışmada; BİLSEM müzik alanı öğrencilerinin müzik kavramına yönelik bilişsel yapılarını belirlemeyi amaçlayarak BİLSEM'lerde okuyan müzik alanı öğrencilerinin "müzik" kavramını farklı metaforlar üreterek ifade ettikleri ve en fazla hayat/yaşam, su metaforları ile çiçek/bitki, duygu, yemek/besin metaforlarıyla "müzik" kavramını tanımladıkları ortaya çıkmıştır.

Ebeperi (2019) çalışmasını BİLSEM müzik alanına devam etmiş ve mezun olan öğrencilerin güncel eğitim ve mesleki durumlarının tespiti ve müzik eğitim alanının mesleki süreçlerine etkilerini ortaya koymak amacıyla yapmıştır. Çalışmada; Salihli BİLSEM'de müzik alanına 2 yıldan 8 yıla kadar devam etmiş ve mezun olmuş öğrencilerin aldıkları müzik eğitiminin katkılarına bakıldığında; meslek tercihlerine "Temel Müzik Eğitimi, Kendini Keşfetme, Yaratıcılık ve Hayal Gücü ve İletişim" yönleriyle olumlu yönde etki ettiği, mesleklerini sürdürürken de "Temel Müzik Eğitimi, Yaratıcılığını Kullanma, İletişim Becerisi, Hayal Gücü, Özgüven, Proje Tabanlı Düşünme, İfade Becerisi" yönleriyle olumlu etkileri olduğu sonuçları tespit edilmiştir.

Ceylan ve Önal (2018)'in yapmış oldukları çalışmada, BİLSEM'lerde destek eğitimi programı süresince, müzik dersi almış öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarını belirlemek ve müzik dersine yönelik tutumun bazı demografik özelliklere göre değişip değişmediğini araştırmışlardır. Buna göre, BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumları olumlu çıkmıştır. Öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu, enstrüman çalan öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri, enstrüman çalmayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu, öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile anne babanın eğitimi, mesleği arasında anlamlı bir farklılık olmadığı, anne ve babalarının enstrüman çalan öğrencilerin, anneleri enstrüman çalmayan öğrencilere göre müzik dersine yönelik tutum düzeyleri daha yüksek olduğu gibi önemli sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Adızel ve Özmenteş (2018)'in yapmış oldukları çalışmalarında, çocukları Antalya BİLSEM'de müzik eğitimi alan velilerin, kuruma ve çocuklarının buradan aldığı eğitime yönelik farkındalıklarını incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, Antalya BİLSEM'de müzik eğitimi alan öğrenci velilerinin çocuklarının iyi derecede çalgı çalmaları, alan uzmanlarıyla eğitimlerini sürdürmeleri, müzik eğitim süreçlerinden

keyif almaları için gayret sarf edilmesini bekledikleri sonuçlarına varılmıştır. Bunun dışında velilerin, çocuklarının gelecek planlamasında müziğe yer vermeyi düşünmedikleri araştırma bulguları arasındadır.

Çağlak ve Şentürk (2017)’ün çalışmasında BİLSEM’lerde verilen piyano eğitimini incelemiştir. BİLSEM’lerden seçilen 6 piyano eğitimcisi ile yapılan görüşmelerden; BİLSEM’lerde piyano eğitiminde kullanılmakta olan kaynakların sınırlı sayıda olduğu, piyano dersi için hazırlanmış olan öğretim programının yeterli olmadığı, öğrencilerin eğitime yönelik materyallerin eksik olduğu sonuçlarına varılmıştır.

Mertol ve Çetin (2017) yapmış oldukları çalışma ile BİLSEM’lere müzik alanından gelen öğrencilerin yaratıcılıklarını belirlemiştir. Araştırmada, Samsun Bilim ve Sanat Merkezlerinde müzik yeteneği ile gelen öğrencilerin yaratıcılık alanlarının belirlenmesine yönelik uygulanan Kaufman yaratıcılık ölçeğinden elde edilen verilere göre; öğrencilerin akademik yaratıcılık alanında en yüksek puanı aldığı, öğrencilerin tartışmalı bir konuyu kendi bakış açısına göre tartışabilme becerisinin yüksek olduğu, öğrencilerin dergi gazete veya haber bülteni için yazı yazma gibi becerilerin düşük olduğu, öğrencilerin sanatsal yaratıcılık alanında en düşük puanı aldığı gibi önemli sonuçlar elde edilmiştir.

Tablo 5. Türkiye’de Bilim ve Sanat Merkezleri Müzik Alanına Yönelik Kongre/Sempozyumlarda Sunulan Bildirilerin Konu İçeriklerine İlişkin Bulgular

Bildiri Adı	Yazar	Bildiri Türü	Kongre/Sempozyum Adı	Yıl
1-Müzik Alanı Öğrenci Velilerinin Eğitim Süreçlerine Yönelik Farkındalıkları: Antalya Bilssem Örneği	F. Adızel G.Özmenteş	Özet	9th International Congress on New Trends in Education	2018
2-Bilim Sanat Merkezleri, Müzik Biriminin Genel Durumu, Sorunları Ve Çözüm Önerileri	E.Karakoç	Özet	Müzed Uluslar Arası 2. İpekyolu Müzik Konferansı	2016
3-Bilim ve Sanat Merkezlerine Öğrenci Yönlendirme Sürecinde Gözlem Formunun Resim ve Müzikle İlgili Maddelerinden Yüksek Puan Alan Öğrencilerin TKT(7- 11) ve WISC-R Uygulamalarındaki Durumlarının Değerlendirilmesi	Kurnaz,A., Kirlenmez, D. ve Obalı, İ.	Özet	Anadolu Üniversitesi II. Ulusal Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi	2009

Tablo 5’e göre, Türkiye’de BİLSEM müzik alanına yönelik kongre/sempozyumlarda sunulan 2 bildiri olduğu bu bildirilerden ilkinin 2009 yılında Kurnaz ve diğerleri tarafından, ikinci bildirinin de Karakoç tarafın-

dan 2016 yılında sunulduğu tespit edilmiştir. Her iki bildirin de ortak özelliği tam metinleri yerine bildiri özeti kitaplarında basılmış olmasıdır.

Tablo 3 ve Tablo 4'deki Türkiye'de BİLSEM müzik alanına yönelik çalışılan tez ve makalelerin, Tablo 5'de daha çok sayıda olduğu aynı zamanda tez ve makalelerin yıl olarak da daha eskiye dayandığını söylemek mümkündür.

Adızel ve Özmenteş (2018), araştırmalarının özetinde, çocukları Antalya BİLSEM'de müzik eğitimi alan velilerin, kuruma ve çocuklarının buradan aldığı eğitime yönelik farkındalıklarını incelemeyi amaçlamıştır. Görüşme yoluyla ile veliler ve öğrencilerden veriler toplanmış ve velilerin, çocuklarının aldığı müzik eğitimi ve onların kariyer seçimlerine dair beklentileri ön plana çıkmıştır.

Karakoç (2016)'un hazırlamış olduğu bildiri özetine göre çalışmasını, BİLSEM'lerde görev yapan öğretmenlerin müzik biriminin genel durumu, sorunları ve çözüm önerileri hakkındaki görüşlerini incelemek amacıyla yapmıştır. İç Anadolu'nun 5 ilindeki öğretmenlerle BİLSEM'lerdeki müzik alanının genel durumu, sorunları ve çözüm önerilerine ilişkin yapılan görüşmeler sonucunda müzik biriminin işleyişinde birbirinden farklı pek çok sorunla karşılaştıkları belirlenmiştir.

Kurnaz, Kirlenmez, ve Obalı (2009)'nın hazırlamış oldukları bildiri özetine göre, resim ve müzik alanında yetenekleri ile öne çıkan öğrencilerin özellikle zihinsel becerilerinin ölçüldüğü TKT (7- 11) testinde yer aldıkları yüzdeler ve WISC-R test puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma verilerine, Konya BİLSEM'e öğrenci tanılama sürecinde ilköğretim okullarının üçüncü ve dördüncü sınıflarında öğrenim gören 691 öğrenciye ait gözlem formları yoluyla ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda, BİLSEM'e öğrenci yönlendirilmesinde kullanılan gözlem formunun resim ve müzikle ilgili maddelerinden yüksek puan alan öğrencilerin TKT (7-11) testi ve WISC-R test sonuçları ile ilgili anlamlı ilişkiler olduğu saptanmıştır.

Tablo 6. Türkiye’de Bilim ve Sanat Merkezleri Müzik Alanına Yönelik Yapılan Kitap Çalışmalarının Konu İçeriklerine İlişkin Bulgular.

Kitap Adı	Yazar	Kitap /kitap bölümü	Yayınevi	Yıl
1- Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencilerinin Görsel Sanatlar ve Müzik Derslerine Yönelik Görüş ve Tutumları ²	B. Bilgili	Kitap	Gece Kitaplığı Yayınevi	2020
2-Müzik Eğitimine Giriş 1, Müziğin İzinde “Müzik Eğitiminde Öğrenci-Öğretmen-Ebeveyn Etkileşimi Antalya Bilim Ve Sanat Merkezi Örneği” ³	B.Akdoğan, K.Kolukıncı, C. Güray, Ö.Apaydın, E.Turhal, E.Öztürk, B. F. Adızel	Kitap bölümü	Ekin Basım Yayın Dağıtım	2019
3- Müzik Eğitimine Giriş 1, Müziğin İzinde “Üstün Yetenekli Öğrencilerin Müzikal İliği ve Beğeni Tutumlarının İncelenmesi (Yasemin Karakaya BİLSEM Örneği)”	B.Akdoğan, K.Kolukıncı, C. Güray, Ö.Apaydın, E.Turhal, E.Öztürk, B. F. Adızel	Kitap bölümü	Ekin Basım Yayın Dağıtım	2019

Türkiye’de BİLSEM müzik alanına yönelik yapılan kitap çalışmaları incelendiğinde, birinci kitabın Bilgili’ye ait olduğu, Gece Kitaplığı Yayınevinin 2020 yılında basıldığı ve kitabın Bilgili’nin yüksek lisans tezinin kitaba dönüştürülmüş şekli olduğu görülmektedir. İkinci kitap ise 2019 yılında Ekin Yayınevi tarafından Apaydın’ın editörlüğünde basılan çok yazarlı bir kitaptır. Kitap içerisinde Adızel’in ve Öztürk’ün kitap bölümleri yer almaktadır. Adızel’in kitap bölümü “Müzik Eğitiminde Öğrenci-Öğretmen-Ebeveyn Etkileşimi Antalya Bilim Ve Sanat Merkezi Örneği” başlığını taşımakta olup bu bölümün Adızel’in yüksek lisans tezinden üretildiği tespit edilmiştir. Aynı kitapta yer alan bir diğer bölüm ise Öztürk tarafından yazılmış olup konu başlığı “Üstün Yetenekli Öğrencilerin Müzikal İliği ve Beğeni Tutumlarının İncelenmesi (Yasemin Karakaya BİLSEM Örneği)” dir.

Öztürk (2019) çalışmasında Ankara Yasemin Karakaya BİLSEM’de öğrenim gören müzik alanı öğrencilerin müziğe yönelik ilgi ve beğeni tutumlarını araştırmayı amaçlamıştır. Buna göre araştırmada; öğrencilerin müzik beğenisine etki eden kitle iletişim araçlarının başında, internet ve sonra televizyonun önemli bir yere sahip olduğu; öğrencilerin müzik tercihlerine etki

² Bu kitap, B.Bilgili’nin 2017 yılında Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü’nde hazırladığı yayınlanmamış yüksek lisans tezinin kitaba dönüştürülmüş şeklidir.

³ Bu kitap bölümü B. F. ADIZEL’in 2017 yılında Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü’nde hazırladığı yayınlanmamış yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

eden en önemli faktörlerin başında söz ve ezginin birbirini tamamladığı, sanat değeri taşıdığı ve müzikal faktörlerin (melodi, ritim, vb.) etkili olduğu; en fazla tercih edilen müzik türlerinin ise, sırası ile; Türkçe Pop Müzik, Klasik Batı Müziği ve Türkçe Rock Müzik olduğu tespit edilmiştir.

Adızel ve Bilgili'nin kitap çalışması yüksek lisans tezlerinden üretilmiştir. Tezlere ait bölüm tablo 3'de ve bulgu yorumlarında yer almaktadır. Bu nedenle adı geçen yazarlara ait kitapların konu içerikleri yeniden verilmiştir (bkz. tablo 3).

Tablo 7. Türkiye'de Bilim ve Sanat Merkezleri Müzik Alanına Yönelik Yapılan Diğer Çalışmaların Konu İçeriklerine İlişkin Bulgular

Çalışma Adı	Kurum	Çalışmanın Türü	Yıl
1-Bilim Ve Sanat Eğitim Merkezleri 2018 Yılı Müzik Alanı Öğrenci Tanılama Testi	T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı	bilimsel araştırma raporu	2018

Türkiye'de BİLSEM müzik alanına yönelik yapılan diğer çalışmalar incelendiğinde MEB Özel Eğitim Ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı tarafından 2018 yılında hazırlanmış olan "Bilim ve Sanat Eğitim Merkezleri 2018 Yılı Müzik Alanı Öğrenci Tanılama Testi" başlıklı bilimsel araştırma raporu raporunun yayınlandığı tespit edilmiştir.

MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı "Bilim ve Sanat Eğitim Merkezleri 2018 Yılı Müzik Alanı Öğrenci Tanılama Testi" başlıklı bilimsel araştırma raporunun oluşturulmasındaki amaç; BİLSEM müzik bölümlerine alınacak öğrencilerin müzik yeteneklerinin tanılama süreçleri ile tanılama kullanılacak geçerli ve güvenilir bireysel değerlendirme ölçütlerinin belirlenmesidir. Rapordan elde edilen sonuçlara göre; "Bilsem Müzik Alanı Öğrenci Tanılama Testinin" 1, 2 ve 3. sınıf öğrencilerinin müzik yeteneklerinin tanılmasında geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabileceği, 1, 2 ve 3. sınıflardaki öğrencilerin müzik yeteneğini ölçen kriterlerden (tek ses, iki ses ve üç ses duyma; ezgi ve ritim tekrarı; aktarım; cümleme ,tempo, artikülasyon ve nüans farkındalığı) oluşan sınavın öğrencinin müzik yeteneğinin tanılmasında geçerli ve güvenilir göstergeler olacağı, öğrenci tanılama testinden elde edilen verileri uygun analizler yoluyla doğru değerlendirmelere ulaşacağı ve ayrıca deneyimli, farklı alanlardan uzmanların

katılımıyla gerçekleştirilecek çalıştaylardan alınacak sonuçlar doğrultusunda öğrenci alımlarının yapılmasının daha yararlı olacağı sonuçlarına varılmıştır.

Tartışma ve Sonuç

Küçük yaşlarda başlayan müzik eğitimi çocukların yalnızca müzik kabiliyetlerini geliştirmekle kalmaz onların bir bütün olarak gelişimlerine de katkı sağlar. Yapılan pek çok araştırmada, okul öncesi dönemde başlayan müzik eğitiminin zeka gelişimi, dil gelişimi, fiziksel gelişimi olumlu yönde etkilediği ve akademik başarıya katkı sağladığı tespit edilmiştir.

Türkiye’de müziğe karşı üstün yeteneği olan çocukların, gençlerin yetiştirilmesine yönelik atılan adımlardan biri olan BİLSEM’lerin kurulması bu alandaki bir başka boşluğu doldurmuştur.

Araştırma kapsamında BİLSEM’lerde verilen müzik eğitime yönelik çalışmaların bulguları incelendiğinde; müzik eğitim-öğretim sürecinde öğrenci, ebeveyn tutumları, motivasyon durumları, yaratıcılık gelişimi, ölçme-değerlendirme, materyal ve imkanlara yönelik birtakım veriler elde edildiği görülmüştür. Bu tespitlerden bazıları müzik eğitim sürecinde yaşanan aksaklık ve sorunlarla ilgilidir (Satır, 2018; Bilgili, 2017; Çağlak ve Şentürk 2017; Karakoç, 2016; Evin, 2007).

Satır (2018), araştırmasında BİLSEM müzik öğretmenlerinin görüşlerinden elde ettiği bulgularda, grup enstrüman eğitiminde sorunlar yaşandığı, derse karşı ilgi, istek, motivasyon eksikliği, müzik dersinin önemsenmemesinden kaynaklı devamsızlık sorunları, bireysel farklılıklar ve hazırbulunuşluk seviyelerindeki yetersizlikten ötürü birtakım sorunlar yaşandığı yönünde sonuçlara ulaşmıştır. Satır’ın özellikle müzik dersinin önemsenmemesi yönündeki bulgusuna paralel olarak Bilgili (2017) çalışmasında, öğrencilerin müziği meslek olarak seçmeyi düşünmedikleri, müzik dersi yerine başka ders de seçebilecekleri yönündeki bulgusu ile Adıgüzel ve Özmenteş (2018)’in çalışmasında yine bu bulguları destekleyen verilerle, velilerin çocuklarının iyi düzeyde enstrüman çalmasını istedikleri fakat gelecek planlamasında müziğe yer vermeyi düşünmedikleri sonuçlarına varılmıştır.

Altun (2019); “Ortaokul Öğrenci Velilerinin Müzik Eğitime ve Müziksel Kariyer Yapmak İsteyen Çocuklarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde bu bulgulara paralel verilerle; ortaokul velilerinin kendi çocuklarının müzik eğitimi ve kariyer seçimine yönelik görüşleri doğrultusunda çoğu velinin çocuklarının müzikle ilgili bir okulda eğitimine devam etmesini kabul etmediği, büyük çoğunluğunun çocuklarının fen veya Anadolu liselerine devam etmesini istediğini ve bazı velilerin müzik eğitimini aile kültürlerine uygun bulmadığı ve müzik ile ilgili bir mesleğin toplumda önemli görülmediğini düşündükleri sonuçlarına ulaşmıştır.

Başer (2019); “Ortaokul 5. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Giresun İli Örneği)” adlı yüksek lisans tezinde öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının olumsuz olduğu ve bu durumun cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna varmıştır.

Tüm bu bulgular ışığında; çocuğa ilk eğitiminin ailede verildiği, duygu, düşünce ve tutumların ailede şekillendiği göz önüne alındığında, müzik eğitime yönelik bilinçlendirme, olumlu tutum ve motivasyonun şekillenmesinde ailenin önemli olduğu, bunun için de velilerin müzik eğitime ve müziğin meslek olarak seçimine yönelik bilgi, bilinç ve farkındalık düzeylerinin artırılması gerektiği düşünülmektedir. Nitekim Adıgüzel (2017) Antalya BİLSEM’de verilen müzik eğitiminde öğrenci-öğretmen-ebeveyn etkileşiminin bileşenlerini ve bu bileşenlerin öğrenme sürecindeki yerini incelediği çalışmasında; öğrencilerin ebeveynlerinin müzikle ilgilendiklerini görmeleri çocukların motivasyonlarını olumlu yönde etkilediği sonucunu ortaya çıkarmıştır. Yine Ceylan ve Önal (2018) BİLSEM’lerde destek eğitimi programı süresince, öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik yaptıkları çalışmalarında anne ve babaları enstrüman çalan öğrencilerin, anneleri enstrüman çalmayan öğrencilere göre müzik dersine yönelik tutum düzeyleri daha yüksek olduğu gibi önemli sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde sanatın en önemli dallarından olan müzik ve dolayısıyla müzik eğitiminden elde edilecek kazanımlar önem taşımaktadır. Müzik eğitimi çocuğa pozitif duygular aşıl原因an, estetik algısını, değerlere yönelik bakış açısını, yaratıcılığını geliştiren önemli bir eğitim alanıdır. Akça, Şen ve Kurtaslan (2019); BİLSEM müzik alanı öğrencilerinin müzik kavramına yönelik bilişsel yapılarını belirleme amacıyla yürüttükleri çalışmalarında öğrencilerin “müzik” kavramına yönelik en fazla

hayat/yaşam ve su metaforları ile çiçek/bitki, duygu, yemek/besin metaforlarını ürettiklerini tespit etmişlerdir. Araştırma, öğrencilerin müzik kavramını hayat, yaşam ve duygularla ilişkilendirdikleri ve pozitif bilişsel yapılarla sahip olduklarını göstermektedir.

Bu çalışma sonucunu destekler nitelikte olan Demir (2019) çalışmasında müzik alanında yetenekli öğrencilerin gerçek hayat problemlerini çözme becerilerindeki yetkinliklerini araştırmış ve elde edilen sonuçlara göre; müzik alanında yetenekli öğrencilerin gerçek hayat problemlerini çözme becerilerine ilişkin öğrencilerin, gerçek yaşam problemlerini önemsedikleri, gerçek hayatla ilgili problem çözme becerilerinin geliştiği, sorunlardan kaçmak yerine sorunlarını çözmeye çalıştıkları sonucuna ulaşmıştır.

Üstün yetenekli öğrencilerin müzik eğitim süreci iyi şekilde planlanıp düzenlenmelidir. Derslerin daha ilgi çekici hale getirilerek zekanın değişik boyutlarına hitap etmesi önem taşımakta ve ders verimliliğini artırarak derse yönelik tutumu da olumlu yönde etkilemektedir. Nacakçı (2009) “İlköğretim Müzik Dersinde Çoklu Zeka Kuramı Dayanaklı Ders İşleme Modelinin Öğrencilerin Müziksel Öğrenme Düzeylerine Etkisi” başlıklı çalışmasında; çoklu zeka kuramı dayanaklı ders işleme modelini uyguladığı ünite de, öteden beri uygulanagelen ders işleme modeline göre öğrencilerin bilişsel davranışları daha etkili kazandıkları, devinışsel davranışları ise kısmen etkili kazandıkları sonucuna varmıştır.

Türkiye’deki BİLSEM’lere yönelik müzik alanında yapılan çalışmaların tamamına bakıldığında ilk araştırmanın 2007 yılında yüksek lisans tezi olarak, ikinci çalışmanın da 10 yıl aradan sonra yine yüksek lisans tezi olarak çalışıldığı ortaya çıkmıştır. Son 5 yıl içinde bu alana yönelik ilgi ve çalışma sayılarının arttığı görülmektedir. Konuyla ilgili yapılan akademik çalışmalardan; tez çalışmalarının son 5 yıl içinde yılda bir tane, makale türü çalışmaların son 5 yıl içinde her yıl iki tane çalışıldığı görülmüştür. Bilim ve Sanat Merkezlerine yönelik yapılan akademik çalışmalar içinde kongre ya da sempozyumlarda sunulan bildirilerin tez ya da makale türü çalışmalara göre çok daha az sayıda olduğu sonucuna varılmıştır. Tezlerden üretilen kitap ya da kitap bölümlerinin son iki yılda ilerleme kaydederek ve 3 tane yayımlandığı sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca Türkiye’deki Bilim ve Sanat Merkezlerinin kuruluşundan itibaren yayımlanmış yalnızca bir bilimsel araştırma raporu bulunmaktadır. BİLSEM müzik alanında ise henüz bir doktora tezi bulunmamaktadır.

Türkiye'deki BİLSEM'ler üstün yetenekli olarak nitelendirilen ve yetenek sınavlarıyla alınan ilkokuldan lise dönemine kadar olan çocukların eğitimi için kurulmuştur. BİLSEM'lerde verilen müzik eğitimin kalitesini ve bu merkezlerin sayılarını arttırmak için ve gelişimlerine katkı sağlamak için Milli Eğitim Bakanlığı'nın iller bazında ihtiyaca yönelik araştırmalar yapması, bakanlık yetkilileri ve eğitimcilerden oluşan uzmanlarla daha çok çalıştaylar düzenlemesi ve maddi kaynakların BİLSEM'lerin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlenmesi önerilmektedir.

Üstün yetenekli öğrencilerin müzik eğitim süreci, bireysel farklılıklar ve hazır bulunuşluk seviyeleri gözönüne alınıp düzenlenmeli yeni yaklaşımlar, öğrenme-öğretme ortamları oluşturulmalıdır. Bunun için eğitimcilere yönelik seminerler, sempozyumlar düzenlenmeli, yurt dışı eğitim süreçleri planlanmalıdır.

Bilim ve Sanat Merkezlerinde müzik eğitimi ile ilgili farklı öğretim yöntem ve modellerinin kullanıldığı deneysel araştırmalar yapılmalı ve uygulamadaki görünümüne bakılarak müzik eğitim sürecine yönelik öneriler geliştirilmelidir.

EXTENDED ABSTRACT

**Studies On Bilsem Music Field In Turkey:
A Systematic Review**

*

Burcu Özer

Hacı Bektaş Veli University

The place which is called intelligence is where all of human abilities such as thinking, interpreting and drawing conclusions are gathered, “is to reveal one's full potential while analyzing problematic conditions and adapting to living places. Intelligence is the revealing of all thinking abilities such as analytical thinking, inference, divergent and creative thinking in the face of problematic situations” (MEB, 2009).

One of the subtitles of Gardner's theory of multiple intelligences is that musical intelligence. With Gardner's concept of musical intelligence, draws attention to "the ability to distinguish sounds, sensitivity to rhythm, texture resonance, music themes namely the ability to hear and perform the melody correctly, and the highest level of composition skills" (Akarsu, 2004).

All over the world experimental studies, activities, applied tests, opened educational institutions and the continuity of these institutions for developing musical intelligence reveal the contributions provided to the development of individuals with talent in this field and the importance given to these individuals.

Science and Art Centers (BİLSEM) was established in 1995 under the auspices of the Department of Development of Special Talents under the General Directorate of Special Education and Guidance Services of the Ministry of National Education (MEB) for the education of special talented students from primary school to the end of high school. Science and Art Centers carries out the education process of primary school, secondary school and high school students who continue formal education with their peers. Except for their formal education that students are educated in the fields of general mental ability, painting and music. The increase in the number of BİLSEMs every year shows that this area is developing. Based on this idea this research aims to reveal works of BİLSEM music in Turkey.

In this study, it is aimed to review the published studies of BİLSEMs in the field of music between 2000-2020 and to systematically examine the data obtained from these studies. In this study qualitative research method was used. The research is a systematic review study based on document analysis. Data is collected through documental analysis. Documental analysis "covers the analysis of written materials containing information about the facts and events aimed to be investigated" (Yıldırım and Şimşek, 2006: 187). provided that the information in the study is synthesized.

For this study, making various combinations in Turkish and English with the keywords such as "BİLSEM, Science and Art Center, BİLSEM and music, BİLSEM music, Science and Art Center Music, Science and Art Center music area, BİLSEM in Turkey, Science and Art Center in Turkey," searches were made in ULAKBİM's databases (DergiPark and TR Index), YÖK Thesis Center database and Google Scholar / Google Scholar search engines. Studies, theses, papers, books and other documents published in national and international journals about this subject between April 2000 and April 2020 were included in this study.

It was observed that when the findings of the studies on music education given in BİLSEMs are examined within the scope of the research; in the music education process, regarding student, parental attitudes, motivation, creativity development, assessment-evaluation, materials and opportunities some data were obtained. Some of these determinations are related to the difficulties and problems in the music education process (Satır, 2018; Bilgili, 2017; Çağlak & Şentürk 2017; Karakoç, 2016; Evin, 2007). Satır (2018), in his research according to the findings obtained from the opinions of BİLSEM music teachers, concluded that there are problems in group instrument training, lack of interest, desire, motivation towards the lesson, absenteeism problems due to ignoring the music lesson, individual differences and some problems due to insufficient levels of readiness.

Bilgili (2017) found that, in parallel with Satır's finding, music lesson is ignored, students did not think of choosing music as a profession, and that they could choose other lessons instead of music lessons, and in the study of Adıgüzel and Özmenteş (2018), with the data supporting these findings, concluded that parents wanted their children to play an instrument at a good level, but they did not intend to include music in their future planning.

The gains from music, which is one of the most important branches of art, and therefore from music education are important in the education of gifted students. Music education is an important educational field that instills positive emotions in the child, develops aesthetic perception, perspective towards values and creativity.

In their studies Akça, Şen and Kurtaslan (2019); carried out by BİLSEM music students to determine their cognitive structures for the concept of music, they found that students mostly produced the metaphors of life / life and water and flower / plant, emotion, food / food for the concept of "music". The research shows that students associate the concept of music with life, life and emotions and have positive cognitive structures. In his research that supports the results of this study, Demir (2019) investigated the competencies of talented students in the field of music in solving real life problems in his study and according to the results it was concluded that students who are talented in the field of music care about real-life problem-solving skills, develop real-life problem-solving skills and try to solve their problems instead of avoiding them.

Looking at all of the works done in the field of music for BİLSEMs it has emerged that first research has studied as graduate thesis in 2007 and the second work again studied as a thesis after an interval of 10 years. It is observed that the number of studies and interests in this field has increased in the last 5 years.

It has been observed that one thesis have been studied in a year in the last 5 years, and two article-type studies have been studied each year in the last 5 years. It has been concluded that the number of papers presented in congresses or symposiums among the academic studies conducted for the Science and Art Centers is much less than the thesis or article type studies. It has been founded that the book or book chapters produced from theses have progressed in the last two years and three have been published. There is also only one research report published since the establishment of the Science and Art Centers in Turkey. There is no doctorate thesis in the field of BİLSEM music yet. BİLSEMs in Turkey has been established for children who is highly talented and are accepted through ability exam from the period from elementary school.

It is recommended that in order to improve the quality of music education provided in BİLSEMs and to increase the number of these centers and

to contribute to their development, the Ministry of National Education conducts research on the basis of the provinces, organizes more workshops with ministry officials and experts, and arranges the financial resources to meet the needs of BİLSEM's. Also experimental studies using different teaching methods and models related to music education should be conducted in Science and Art Centers and suggestions should be developed for the music education process based on its appearance in practice.

Kaynakça / References

- Adızel,B.F. (2019). Müzik eğitiminde öğrenci-öğretmen-ebeveyn etkileşimi antalya bilim ve sanat merkezi örneği. Ö. Apaydın (ed), *Müzik Eğitimine Giriş 1, Müziğin İzinde* içinde (s.80-98), Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım
- Adızel,B, F. (2017). *Bilim ve sanat merkezi'nde verilen müzik eğitiminde öğrenci-öğretmen-ebeveyn etkileşimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Antalya.
- Adızel, B., F., ve Özmenteş, G. (2018). Müzik alanı öğrenci velilerinin eğitim süreçlerine yönelik farkındalıkları: Antalya Bilesem örneği, *Eğitim Ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 225-232.
- Akça, O., M., Kurtaslan, Z., ve Şen, Ç. (2018). Bilim ve sanat merkezleri müzik alanı öğrencilerin müzik kavramına yönelik algılarının belirlenmesi: Bir metafor analizi çalışması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 5(10), 123-145.
- Akarsu, F. (2004). Üstün yetenekliler. R. Şirin, A. Kulaksızoğlu ve A.E. Bilgili (Ed.), *Üstün Yetenekli Çocuklar: Seçilmiş Makaleler Kitabı* içinde (s. 127-154). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları
- Akkanat, H. (2004). Üstün veya özel yetenekliler. R. Şirin, ve A. Kulaksızoğlu ve A.E. Bilgili (Ed.), *Üstün Yetenekli Çocuklar: Seçilmiş Makaleler Kitabı* içinde (s.169-193). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları
- Al, S. (2016). *Müzikal zekâ temelinde çoklu zekâ etkinliklerini Sosyal Bilgiler dersinde uygulamak: Bir eylem araştırması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Altan, M.Z. (1999). Çoklu zeka kuramı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(17), 105-117.
- Aslan,A. (2018). Sistematik derleme ve meta-analizi. *Acta Medica Alanya Dergisi*, 2(2), 62-63

- Ataman, A. (2004). Üstün veya Özel Yetenekliler. . R. Şirin, A. Kulaksızoğlu ve A.E. Bilgili (Ed.), *Üstün Yetenekli Çocuklar: Seçilmiş Makaleler Kitabı içinde* (s. 335-342). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları
- Başer, B. (2019). *Ortaokul 5. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Giresun İli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- Bekiş, T. (2006). *Liderlikte ruhsal zeka üzerine uygulamalı bir çalışma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Bilgili, B. (2017). *Bilim ve sanat merkezi öğrencilerinin görsel sanatlar ve müzik derslerine yönelik görüş ve tutumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Ceyhan, L., C., ve Önal, H. (2018). Bilim ve sanat merkezlerinde destek eğitimi almış 5. 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Journal Of Social And Humanities Sciences Research*, 5 (23), 1163-1178.
- Çağlak, T., ve Şentürk, N (2017). Bilim ve sanat merkezlerinde verilen piyano eğitiminin incelenmesi. *Akademik Bakış Dergisi*, 64, 138-149.
- Çakar, U., ve Arbak, Y. (2003). Dönüşümcü liderlik duygusal zekâ gerektirir mi? yöneticiler üzerinde örnek bir çalışma. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(2), 83- 98
- Çakar U. (2004). Modern Yaklaşımlar ışığında değişen duygu-zeka ilişkisi ve duygusal zeka. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (3), 23-48
- Çuhadar, C. H. (2017). Müziksel zeka. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26 (3), 1-12.
- Demir, A. (2019). *Bilim ve sanat merkezinde müzik eğitimi alan ortaokul öğrencilerinin problem çözme becerilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Doğan, A. S., ve Ataman, B. (2019). Okul öncesi eğitimden lise eğitimine matematik-müzik ilişkisini ele alan ulusal araştırmaların incelenmesi. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(5), 40-56.
- Ebeperi, F., D. (2019). Salihli Bilim ve Sanat Merkezi müzik alanı mezunlarının aldıkları eğitimin meslek durumlarına etkisi. *Eurasian Journal Of Music And Dance*, 15, 78-90.
- Erdal, B. (2009). Müzik tercihi ve kişilik ilişkisi. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 35 (2), 188-196.

- Eskioğlu, I. (2003). Müzik eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkileri. *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu*, 30-31 Ekim 2003, İnönü Üniversitesi, Malatya, 116-123.
- Evin, Z, A. (2007). *Bilim ve sanat merkezlerinde görev yapan müzik öğretmenlerinin üstün müzik yetenekli öğrencilerin tanınmasında karşılaştıkları sorunların incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Gün,E., Duru G., E., ve Demirtaş, O. (2016). Müzik eğitiminin bilişsel gelişime etkisi. *The Journal Of Academic Social Science Studies International Journal Of Social Science*, 50, 117-124, <https://doi.org/10.9761/JASSS3555>
- Hançer, M., ve Tanrisevdi, A. (2003). Sosyal zeka kavramının bir boyutu olarak empati ve performans üzerine bir inceleme. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 27 (2), 211 – 225.
- Işıldak Tezcan, T. (2019). *Ortaokul öğrenci velilerinin müzik eğitimine ve müziksel kariyer yapmak isteyen çocuklarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- İlyas, A. (2017). Cumhuriyet'in ideal toplum yetiştirme yolu: 5245 sayılı harika çocuk yasası. *Türk İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi*, 12 (23), 165-180.
- İşmen, E. (2001). Duygusal zeka ve problem çözüme. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13, 111-124
- Karaçam Z. (2013). Sistematik derleme metodolojisi: Sistematik derleme hazırlamak için bir rehber. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6 (1), 26-33.
- Karakoç, E. (2016). Bilim sanat merkezleri, müzik biriminin genel durumu, sorunları ve çözüm önerileri. *Müzed Uluslararası 2. İpekyolu Müzik Konferansı*, Bolu.
- Karşal, E. (2004). *Okul öncesi dönemdeki çocuklarda müzik yeteneği ve matematik yeteneği ilişkisi ve müzik eğitiminin matematik performansı üzerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Koca, Ş. (2007). *Mesleki müzik eğitimi alan ve almayan lise öğrencilerinin genel kişilik özelliklerinin kişilik envanterlerine göre incelenmesi*.Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Kurnaz, A., Kirlenmez, D. ve Obalı, İ. (2009). Bilim ve sanat merkezlerine öğrenci yönlendirme sürecinde gözlem formunun resim ve müzikle ilgili maddelerinden yüksek puan alan öğrencilerin TKT(7- 11) ve WISC-R uygulamalarındaki durumlarının değerlendirilmesi. *Anadolu Üniversitesi II. Ulusal Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Yeni Açılımlar*, Eskişehir.
- MEB Özel Eğitim Ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı (2018). *Bilim ve sanat eğitim merkezleri 2018 yılı müzik alanı öğrenci tanılama testi*, Bilimsel Araştırma Raporu, Bolu.
- Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun (Nisan 8, 1929). *Resmi Gazete* (Sayı: 1169).
- Güzel Sanatlarda Fevkalade İstidat Gösteren Çocukların Devlet Tarafından Yetiştirilmesi Hakkında Kanun (1956). *Resmi Gazete*. (Sayı:9242).
- MEB, (2009), Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi, Üstün Zeka Ve Özel Yetenekli Çocuklar. *MEGEP (Mesleki Eğitim Ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi)*, Ankara.
- MEB. (2018). *Orta öğretim müzik dersi (9,10,11 ve 12, sınıflar) öğretim programı*. MEB: Ankara.
- Mendaglio, S.(2008). *Dabrowski’s theory of positive disintegration*, ABD: Great Potential Press.
- Mertol, H. ve Çetin, Ş. (2017). Bilim ve sanat merkezinde müzik yeteneği ile tanılanmış öğrencilerin Kaufman Ölçeğine göre yaratıcılık alanlarının belirlenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 13 (4), 811-825.
- Modiri, I, İ. G.(2010). Okul öncesinde müzik aracılığı ile yabancı dil öğretimi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 23 (2), 505-516
- Nacakçı, Z. (2009). İlköğretim Müzik dersinde çoklu zeka kuramı dayanaklı ders işleme modelinin öğrencilerin müziksel öğrenme düzeylerine etkisi. *İlköğretim Online*, 8(2), 605-623.
- Öztürk, E. (2019). Üstün yetenekli öğrencilerin müzikal ilgi ve beğeni tutumlarının incelenmesi: Yasemin Karakaya BİLSEM Örneği. Ö. Apaydın (ed), *Müzik Eğitimine Giriş 1, Müziğin İzinde*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım
- İdil Biret Ve Suna Kan’ın Yabancı Memleketlere Müzik Tahsiline Gönderilmesine Dair Kanun, (1948). *Resmi Gazete*, Sayı:6955.
- Köy Enstitüleri Kanunu, (1940). *Resmi Gazete*, Sayı:4491.

- Satır, A. (2018). *Bilim ve sanat merkezlerinde görev yapan müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri, Trabzon.
- Seven, E. (2019). *Duygusal zeka ve duygusal zekanın tüketicilerin hedonik satın alma davranışına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Sığırtmaç, A. (2002) Okul öncesi dönemde müzik eğitimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (9), 30-39.
- Şen, Y. (2006). Okulöncesi dönemde, çocuğun gelişiminde müziğin önemi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (1), 337-343.
- Toraman, M. (2013). *Müzik öğretmenlerinin ilköğretim programında yer alan müzik dersine yönelik görüşleri üzerine nitel bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Tunçdemir, İ. (2004). Çoksesli müzikte harika çocuk kanununun Türk Müzik Kültürüne Etkisi: İdil Biret-Suna Kan örneği. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı Bildirisi*, 6-9 Temmuz, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Yazıcı, D, (2017), "Müziğin insan beyni üzerindeki etkisi". *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 3(1), 88-103.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

Özer, B. (2020). Türkiye’de Bilsem müzik alanına yönelik yapılan çalışmalar: Sistematik bir derleme. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(29), 2045-2076. DOI: 10.26466/opus.758001